Paşi în mileniul trei

Interviu cu monahul Savatie realizat de Mihai Dilanu

Întrebare: Creştinismul este religia care a influenţat cel mai mult mersul istoriei. Însăşi numărarea anilor pe care o avem azi se numără de la Hristos. De unde această legătură a numărării anilor şi Hristos? Şi, pentru că ni s-a dat nouă această ocazie, cu ce gânduri păşeşte creştinul ortodox în noul mileniu?

Răspuns: Hristos nu numai că a schimbat faţa istoriei, ci putem spune că până la Hristos istoria nici nu a existat. Hristos este începutul şi sfârşitul istoriei. Cum spunea Sf. Vasile cel Mare, pe care, de altfel, îl sărbătorim în această perioadă: naşterea lui Hristos a însemnat naşterea umanităţii, care până la El nu a fost cu putinţă. Adică omul Vechiului Testament nu putea îndeplini nicidecum condiţia umanizării totale, care presupune hristificarea, redobândirea, prin Hristos, a chipului şi asemănării lui Dumnezeu, care este natura iniţială şi adevărată a omului. Iată de ce era şi firesc ca venirea lui Hristos să separe vremea în două, moartea de viaţă, întunericul Vechiului Testament de lumina Noului Testament, care este testamentul „dumnezeilor" după har. De aici înainte, omul a dobândit şansa de a trăi starea lui Adam cel nou; de aici înainte, omului i se dă şansa, după ce a fost născut odată din femeie şi bărbat în stricăciune, să se nască cu naştere cerească, din Dumnezeu, prin naşterea Botezului, după cum Adam s-a născut nu din femeie, ci din Dumnezeu. Sunt multe de spus spre lauda acestei taine, pe care creştinii sunt datori să le cunoască, citind scrierile Sfinţilor Părinţi. Şi este firesc ca omenirea, în cinstea şi comemorarea adevăratei sale naşteri, care purcede din naşterea lui Hristos, să şi-o marcheze şi printr-o nouă numărătoare a anilor. Se ştie însă că popoarele care nu L-au primit pe Hristos în măsura în care L-am primit noi, europenii, îşi păstrează, pe lângă numărătoarea oficială şi o numărătoare tradiţională. Aşa sunt, de exemplu, chinezii sau evreii. Cât priveşte gândurile cu care păşeşte creştinul ortodox în noul mileniu, ele cred că sunt gândurile lui de fiecare zi, cu care el trebuie să păşească în toate zilele vieţii sale. Milenarismul, care este chiar un curent religios, foarte răspândit de altfel, este propriu gândirii sectare. Şi dacă vreţi, o diferenţă tranşantă dintre ortodocşi şi celelalte confesii creştine, este aceea că în Biserica noastră se vorbeşte foarte puţin despre sfârşitul lumii, adică este o temă care nu ne preocupă. Tema sfârşitului lumii, după cum o analizează unul din istoricii

francezi contemporani, Jean Delumeau, s-a vehiculat foarte mult în Evul Mediu, mai ales pentru a manipula masele, practicată de papi, prin frică şi stres şi prin oferirea unei singure speranţe de salvare, care era papa, iar azi secta şi liderul ei, cum ar fi „Martorii lui Iehova". Feriţi-vă de oamenii preocupaţi de citirea „vremurilor şi soroacelor" pe care ne-a interzis-o Hristos şi alipiţi-vă de cei care predică pacea şi dragostea prin eliberarea de patimi. Pentru fiecare din noi, sfârşitul lumii, deocamdată, coincide cu propria noastră moarte. Să ne gândim deci mai des la întâlnirea noastră personală cu Hristos, pe care o vom trăi în mod fatal fiecare, nu numai cei credincioşi, ci şi cei necredincioşi.

Întrebare: Ortodocşii au avut foarte mult de suferit de pe urma invaziilor păgâne. De ce la noi, românii, rădăcinile creştine au fost atât de adânci, încât am putut supravieţui şi evita musulmanizarea, cu toate că am fost sub ocupaţia otomană atâta vreme?

Răspuns: Aceste lucruri ţin de pronia Dumnezeiască, unde mintea omului nu poate pătrunde. Noi nu ştim de ce Dumnezeu a trimis pe Apostolul Său Andrei ca să predice în Bazinul Balcanic, nu ştim nici de ce ne-a dat domnitori sfinţi, precum Ştefan cel Mare, Alexandru cel Bun, Constantin Brâncoveanu. Ceea ce ştim noi este că Dumnezeu nu a părăsit poporul acesta şi l-a umplut de-a lungul vremurilor de toate darurile şi milele Sale. Trebuie să ştiţi că şi în ziua de azi poporul român, care nu este un popor numeros, are cei mai mulţi călugări din lume, mai mulţi decât ruşii, iar călugării reprezintă starea Bisericii unui popor. Desigur, există şi multe căderi şi slăbiciuni, dar ele sunt fireşti. Pe toate acestea le depăşim prin Hristos şi în Hristos, Care ne-a arătat că este în mijlocul acestui popor, de altfel precum este în mijlocul tuturor celor care îl cheamă şi ascultă cuvintele Lui.

Întrebare: Cunoaştem toţi perioada comunistă, în care totuşi oamenii au continuat să creadă. Cine a sprijinit sau a alimentat acest fenomen?

Răspuns: Cel care este însuşi capul Bisericii noastre şi Cel care este cu noi până la sfârşitul veacurilor. Nimeni nu poate să distrugă Ortodoxia, Ortodoxia nu va dispărea nici după a doua venire a Mântuitorului, ci doar va trece în forma sa cerească, eternă şi netulburată. Istoria bisericească ne-a convins că perioadele de prigoană nu numai că nu împuţinează credinţa, ci dimpotrivă, o

înmulţesc şi, mai ales, o întăresc. Cum spunea unul din duhovnicii noştri, părintele Selafiil de la Noul-Neamţ, care are acum 93 de ani şi a trecut prin toată greutatea prigoanei, fiind şi întemniţat: „Dumnezeu o vrut să facă Sfinţi cu comunismul ista!” Adevăraţii ortodocşi cunosc că întreaga viaţă a creştinului este o viaţă de martir, după exemplul răstignirii Mântuitorului, după exemplul uciderii Sf. Întâi-Mucenic Arhidiaconul Ştefan şi a tuturor bunilor mucenici. De aceea, în faţa prigonitorilor, care vor veni şi în viitor, să nu credem că a trecut vremea lor, creştinii repetă cuvintele sfinte: „Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac şi nu le socoti lor greşeala aceasta”. Şi cuvintele Sf. Ioan Gură de Aur, care a murit în exil, pe cale, bătrân şi bolnav: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate”. Sf. Antonie cel Mare, aflând că în Alexandria e prigoană asupra creştinilor, a lăsat pustia şi s-a dus în oraş, ca să moară şi el pentru Hristos, Dumnezeu însă L-a ferit. Cununa muceniciei este un dar special de la Dumnezeu, de care nu se învredniceşte orişicine, iar cei care au fericirea să o primească Îi mulţumesc cu laude lui Dumnezeu, pentru că i-a învrednicit să se asemene cu El în patimile şi moartea pe care El le-a răbdat pentru noi.

Întrebare: Câte biserici au fost distruse şi care e starea actuală în judeţul Tighina. Există nişte sponsori care contribuie la revitalizarea locaşurilor sfinte?

Răspuns: Nu m-a preocupat niciodată această problemă. Cred că un sociolog vă poate răspunde cu multă exactitate la această întrebare. Cunosc însă că în Moldova a funcţionat o singură mănăstire, cea de la Jabca, iar toate celelalte au fost închise. Biserici parohiale au mai funcţionat. Astăzi, din câte ştiu, sunt peste 40 de mănăstiri şi peste 1200 de biserici în Mitropolia Moldovei. Dar nu numărul bisericilor deschise vorbeşte despre starea credinţei, ci măsura în care se readuce în viaţă învăţătura apostolică şi a Sf. Părinţi. Dacă această învăţătură nu se înrădăcinează printre credincioşi, fenomenul reîmbisericirii populaţiei rămâne unul virtual, adică fals şi mort. Dumnezeu ştie câţi dintre noi s-au creştinat cu adevărat. Datori suntem, însă, cu toate neputinţele noastre, să chemăm numele cel Sfânt al Celui ce a primit să se nască, pentru a muri pentru noi, eveniment pe care îl sărbătorim în această perioadă a anului, pe care însă aş vrea să-l sărbătorim şi, mai ales, să-l trăim în toate zilele şi, dacă se poate, chiar clipele vieţii noastre.

Apărut (în ruseşte), în gazeta „Ňĺëĺăđàô”.